

Szerkesztői iroda:
Streintz és Eschenlohr
könyvnyomdája.
Csak bérmentes levelek
fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem
küldetnek.

Előfizetési díj
vidékre postán vagy hely-
ben házhoz hordva:
Egész évre . . . 6.—
Félévre . . . 3.—
Negyedévre . . . 1.50

BAJAI FIGYELO

politikai hetilap.

Kiadó-hivatal:
Streintz és Eschenlohr
könyvnyomdája
város ház-épület.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy 3 határos petit sor egy-
szeri megjelenésért 10 kr., 3-
szori 8 kr., 10-szerért 6 kr. 6-
zetendő. — Minden hirdetés
után 30 kr. bélyegdíj jár
A nyitóról 1 petit sora 12 kr.
A hirdetési díj előre fizetendő

Egyes szám 12 kr.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Egyes szám 12 kr.

A középiskolai törvényjavaslat.

Az országgyűlés roppant érdeklődés mellett tárgyalja a középiskolai törvényjavaslatot; most már úgy látszik az csakugyan nem bukik meg. Minden párt méltó magas álláspontra helyezkedett; egyik sem esmált a tiszta kulturkérdésből pártkérdést: de az állami mindenhatóság ellenében az autonomikus szabadság érdekeit egyik sem hangoztatja oly fönnen és föltétlenül követelőleg, mint a nemzeti függetlenség képviselői. Érveik tiszteletreméltók lennének még akkor is, ha a drága kincsnek a vérről szerzett százados jognak buzgó szeretete nagyon is ideális magaslatra emelte volna azokat.

Egyénileg e sorok írója nem képes a kulturális követelése elől elzárkózni: de a javaslat rendőrszellemű és csontosodott bürokratizmusa helyett az iskola belcéljének igazgatására nézve jobb szeretne alkotmányosabb rendszert a felelőség lehető megosztásával a több oldali, igazán eleven közreműködés biztosítását; ezen felül végzetes tévedésnek képzeli a tanárképzés föltételül tanárképzés mikéntjéről is szigorúan nem intézkedni.

A miniszternek megvan saját nézete az iskola igazgatásáról; ki is fejezte azt ékes draszticitással a képviselőházban.

Az iskolában minden jólesz, azt mondta, csak legyen jó direktor, aki a tanárokat jól dressirozza. És ez idomítás lehetőségéről gondos kodik is, — az igaz — pontosan a javaslat. A 27. §, az igazgatónak formális jurisdictiót enged a tanárok fölött. Ez az uniformis aztán nem tudom, hogyan illik majd a directort maguk közül választó protestans

tanártestületekre, vagy a szerzetesekre, kik abban eddig csak közönséges rendtársukat ismerték?

Nem lenne-e czélszerűbb, ha ez első fokú bíraskodás, vagy jobban mondva fejelemű felügyelet tagjai fölött maga a tanárszék, mint erkölcsi testület gyakorolná, melynek úgy is elnöke az igazgató.

A szék többségi határozatát föllebbezni a főigazgatóhoz kellene.

Ez férfiasabb eljárás lenne. A határozatokat nem lehetne oly könnyen gyanúsítani, ellenük joggal, vagy jogtalanul, de örökké panaszkodni. A felelőséget jótékonyan felosztván önértékes közreműködésre ösztönöznék a testület minden tagját.

12—14 tanítóárs között könnyebb a bizalmat megszerezni, mint bizalomhiján tekintélyre vegődni. Láthatná a kormány, mily kevésre mennek a papiros tekintélyvel igszatói? Folytonfolyvást valóságos népvándorlást produkál velük; mert azok, mielőtt a tanárokat dresirozták volna, hatalmi erőszakoskodásukkal csakhamar lejárvák magukat; néha annyira lehetetlenné lesznek, hogy itt is, amott is mint elesapott exdirektorok szegyenekdenek közönséges tanári székeken.

Kell, hogy ne legyen pictus masculus az igazgató, hát az ő ellene emelhető panaszokat ne is tárgyalhassa a testület; de mint a rendes iskolai tanításban együtt működő közvetlen kollegát csinált tekintélyű, feszelő beamter főnöké sem kell tenni.

A mi a tanárképzés határozatlanságát illeti, az nem illik bele a német, vagy néha francia minták szerint alakult állami életünkbe, hol minden magasabb vizsgálatnál a rendszeres előkészülé-

nek, azaz a törvényes tanfolyamok végeztenek kimutatását követelik. A javaslat látszólagos szabadelvűsége valójában pedig gyáva tehetetlensége bizonyára a tanári szakképzettség devalvatiójára vezet.

Ilyen kezdetleges miveltsgű társadalomban mint a miénk, a legfelsőbb szigorlatra az előkészület kimutatásának, illetőleg törvényes, rendes voltának követelése nélkül jogosítani öncsalás, vagy világeselés!

Még egy sarkalatos pontja van a javaslatnak, mely körül a vita legzajosabban foly már az általánosságban is. Ez a kormány fölfelügyeleti joga az iskolákra. Az 1790 iki törvény a protestans önkormányzat ellenében a ius supremae inspectionis-t, mely ugyanott követeli a coordinatio litterariát is. De fájdalom, épen a protestans hazafiak, nem akarják belátni, hogy ha e jog gyakorlásának módját is nem szabályozza pontosan a törvény, az hitvány papiros jog marad, mint 100 esztendeig volt- vagy a legönkényesebb boszantás eszközévé lehet; a coordinatio pedig, nem lévén az másképp fordítható, mint a protestans iskolának a hazai iskolázás rendszerébe való beilleszkedése, ma sokkal sürgősebben követeli a megoldást mint valaha; mert a tisztviselők minősítéséről való törvény a középiskola elvégeztéhez illetve az érettségi bizonyítványhoz többféle nevezetes jogot köt, sőt ezen kívül még az egy éves katonai önkéntesség szabadalma is ettől függ: tehát az államnak viszont okvetetlenül látnia kell, ugyan miféle bizonyítvány az, melyet az ilyen, vagy olyan felekezeti autonomikus iskola érettségi bizonyítvánnyal ad ki?

Nagyobb részt úgy beszélnek az érdeklettek,

tét, melyről előre lehetett tudni, hogy az úgy fog hozatni, mint azt egy bárgyú kancellárnak Pálffy Fidélnak megparancsolta Metternich, ki azután ráirt a királyi táblára, hogy másképp ne merészeljen itélni.

Hajh, be nagy volt a különbség az akkori és mostani Magyarország közt, mennél inkább növekedett a befogottak száma, annál inkább terjedt a szabad-elvűség és a szabad szóllás. Öregek és ifjak dacos szavakkal hívták ki az osztrák kormányt a megyei gyűlésekben, úgy, hogy az osztrák kormány előbb fáradt el az elfogatásban, mint mi az ellenszegülésben, mely köztünk — kivált a fiatalágnál, divattá lett. De ez volt azon fiatalág, mely a hazának Szemeréket, Vutkovicsokat, Madarászokat, Noszlopyakat s az 1848—1849-ik év hőseit adá.

Azon férfiak közt, kiket az osztrák kormány felség-sértési perbe vont, — még csak egy maradt volt szabad lábbon 1838-ban, báró Vesselény Miklós, noha ő volt az első, ki megidézett.

De szóljunk most magáról a márcziusi árviz katasztrófáról.

Nem örömet, de kénytelen vagyok eltérni szokásomtól s ezen katasztrófáról, melynek szemtanuja voltam, melyben tényleg s cselekvőleg részt vettem, első személyben írni.

Huszonöt éves voltam. Mint királyi táblai jegyzőnek a katasztrófa napján bírói megntést kellett kézbesítenem Budán. A Duna jege márczius 15-dikén még mozdulatlanul állott. Alig látszottak itt-ott apró repedések. Bátran lehetett átmenni Budára. Hivatalos eljárásomat Budán elvégezvén, Pestre siettem vissza. Midőn a Duna partra értem, azon rövid két órai időzsem alatt a repedések a Duna jegén már nagyobbak és szélesebbek voltak, alig lehetett látni egy két embert a jégen. A pesti parton két magyar gránátossal találkoztam, kik Budára szándékoztak, kiket hasztalanul igyekezett lebeszélteni a sokaság, mert a zajlás megkezdése minden pillanában beülhatott. De a két vitéz gránátos inkább koczkáztatta életét, sem-

TÁRCZA.

Márczius 15.

Költő az álom világa,
Hadd álmodom, engedjetek,
Elhunyt diésőség ragyogása
Borítod, borítsd el lelkemet.
Letűnt időkre visszaszállok,
Mikor még magyarok valánk,
Kezünkben éles kard villámlott,
Szívünkben égett honfi-láng.

Mi nagy napok! egy test a nemzet,
Mely egy lélekkel harezra szállt,
A harezriadók megzendültek
És nem rettegtek a halált.
És diadalról diadalra
Szállott a véres lobogó, —
Két óriás le nem tiporja,
Ha nem segít az áruló.

Mi nagy napok! mi nagy történet!
Akár egy hős tündérrege, —
S ennek a gyáva, törpe népnek,
Ennek vón' ez története?
Ennek, mely multját megtagadva
Nyalja a korbácsos kezét,
Koszorút ad az árulóknak,
S az apostoloknak követ?

Tán álom volt csak, bűvös álom,
Nem lesz való többé soha,
Csak visszacseng, mint éjszakákon
Meholt anyánk bölcsődala;
És emléke is halaványul,
Elhal lassan, s mi is vele,
S az élő nemzetek sorából
Kipusztul a magyar neve . . .

Nem úgy! eljő még az az óra,
Szétszórjuk e bitang hadat,
Mely hosszú három század óta
Zsúkmányol, gyilkol, gyújtogat

Fülkél a nemzet, s szerteszórja
A rongy, földi idegent,
S Kili könyvébe vérről írja,
Hogy a magyar név mit jelent.

Jön az idő, a számadásnak
Rettentő napja közeleg,
Mind fájni kezdnek s harezba hajtnak
A háromszázados sebek.
A régi kardok felvillannak,
A régi zászló fellobog,
S ha fölvilág fog is össze,
Letiporjuk a zsarnokot.

S ha buknánk, az se a gyalázat,
De a diésőség napja lesz,
Leonidas s a háromszázak
Thermopylaei harezza ez;
Sirunkon a Diésőség szobrán
Arany betűkkel ott ragyog:
„Úgy hulltak el mint büszke hősök,
Úgy küzdöttek mint magyarok.“

Inczédi László.

Az 1838-iki márcziusi napok.

(A Bajai Figyelő eredeti tárczája.)

Tíz évvel a nagy márcziusi napok előtt Budapestnek ép oly válságos napjai voltak. Oly rendkívüli katasztrófa volt az, mint az 1879-iki szegedi, mureiai. Kevesen emlékeznek azon időkre. Ekkor kezdett Magyarország ébredezni, ekkor kezdődött meg az előkészítő harez, a szabadelvű-párt és az abszolutizmus közt, ekkor hitte Metternich megfélemlíthetni Magyarországot befogatások, honarúllási és felség-sértési pörökkel. Ezen időben fogatta el az osztrák kormány magyar közegei által a szabadon gondolkodó, szóló és író hazafiakat. Kossuth, Lovassy László és Ferencz, Csapó, Tormássy és Lapsánszky, Ráday Gedeon, Patay József, Ágoston József, Madarász László és József, Ujházi László, Balogh János, Tarnóczy Kázmér, Lipovniczky és Reimpracht mindnyájan perbe fogattak s az első hat nevezett Budán a bécsi laktanya börtönében egy befolyásolt szolgálalkú királyi tábla itéle-

kik t. i. eddig az állami felügyeletet csak szépen elismerték, de sohasem érezték, hogy e felügyelet gyakorlására a kormánybiztosnak a javaslatban kikötött vetojoga nem szükséges: az az ő csak legyen jelen a vizsgálaton, a tapasztalatról tegyen tetszés szerint jelentést, de a bizonyítvány aláírását meg ne tagadhassa, vagy pedig egyáltalán azt ő aláírásának az állami érvényű bizonyítványon helye se legyen; különben e dolog kelletlen surlódásokat teremt, és mint az iskola hatóságai ellen való nagy mértékű bizalmatlanság jele elkecsereedésre és az iskola ügyétől való részvétlen viselkedésre ösztönöz. Kiöli nevezetesen az iskola alapítók és főntartók áldozatai készségét, az iskola szabad szellemét pedig irgalmatlanul kiszolgáltatja a buta chablonok drenirozó rendőrállam lelketlenségének.

Itt aztán elzengi mindenik egyház képviselője a protestáns Mocsárytól a katolikus Bendéig felekezetének volt és képzelt százados érdemeit, meg 200-ados szenvedéseit.

Pedig hát csak egyszerűen azt kérdezzük, nem fejlődhetnek e abból keservebb bajok, ha a kormány igazán szaglászó rendőrré degradált képviselője pusztán jelen van a vizsgálaton, ott propter bonum pacis hallgat, vagy esetleg mindenre mosolyog ugyan, de titkos relációjában kényekedve szerint eláztatja az iskolát és embereit vagy elfogultságból, vagy felekezeti gyűlöletből ellenük agyarkodik? Nem correctebb dolog-e az s nem üdvösebb-e mind a két félre nézve, ha a biztos nyíltan fejezi ki észrevételét az illetők előtt s kölesönös capacitatio, — tehát érettebb meggyőződés után tehet felterjesztést is, mint férfinhoz illik, ki sohasem készül másra háritani a felelőség súlyát?

Végre pedig; ha a felügyeletet senki sem veszi komolyba, minek megalkotni annyi kinnal bajjal olyan törvényt, melynek sanctioja nagy mértékben illusorius? Nem lenne az egyéb nagy mértékű balgatagságnál!

Ha pl. a szász gymnásiumban a kis prudens és circum spectus szászok magyarul mit sem tanultak; csak hallgasson az érettségi vizsgálaton a biztos nagyokat, aztán írjon fel a miniszteriumhoz még csendesebben; itt majd elteszik feliratát legeslegesendesebben ad acta. Legfőlebb irnak rá a szász iskolához gyengéd dorgatariumot, mert ha erőset irnának: ugyan mennyi bajt csinálna esetleg magának a szegény miniszter egy pár szász kölyökért? Pörbe szállna vele az egész szász universitas, felbujtogatnák ellene a német Schulverent, actiora biztatnák a német kormányt, pártot

szerveznének megbuktatására még itthon a parlamentben is! Nem is tudjuk elképzelni, ki csukhatna be pörös tárgyalások után Magyarországon egy német iskolát?! Legalább a mamelukok kormányának ez merő képtelenség!

Egyszóval, a félrendsabály ezer átka szállna ránk, ha a miniszteri biztos érettségi-vizsgálati veto-jogát, a mi igen-igen könnyen lehetséges, a javaslatból kitérlik.

E fontos törvényjavaslatról jövőre bővebben illés.

Országgyűlés.

A képviselőháznak márczius 9-en tartott ülésében a középiskolai törvényjavaslat feletti vitából két beszéd emelkedett ki különösen a *b. Prónay Dezső*, ki hitfelekezeti autonomia szempontjából támadta meg a javaslatot, és *Hoitsy Pál*, ki igen szépen fejté ki, hogy a mi közéletünk nem tait az élet számára. Ez ülésnek volt egy komikus mozzanata is, melyet *Göndöcs Benedek* beszéde idézett elő, ki jó ízűen megkacagattatá a házat azon megjegyzésével, hogy „a hitfelekezetek az anyák, az iskolák az anyák leányai s ő e leányokat nem félti a kultuszminisztertel.”

Márczius 10-én öt szónok beszélt, ezek közül kiemeljük *Gruber János* tabi kerület függ. párti képviselő beszédjét, melyben a középiskolai törvényjavaslatot szükségtelen öszpontosító irányért támadta meg, mely meg a tanári kart is lealázza. Azután mind maga, mind pedig a többi katolikus pártbeli tagjai nevében Mocsáry Lajosnak azon kizárólagos álláspontját, mely szerint a hazfiaságot csupán a protestánsok részére követeli — vizszautasítja. Kiemelék különösen a szerzetes gymnáziumok hazfias irányát, mely vészben és bajban kifogástalan volt s a kultúra terén elismerést vívott ki. (E kijelentés minden oldalról helyesléssel fogatott.)

A márczius 13-án tartott ülés sokáig emlékezetes fog maradni parlamentáris életünkben; e napon hallották honatyáink a leghosszabb beszédet, mely az új alkotmányos korszakban mondatott. *Zay Adolfszász* képviselő beszélt teljes negyedfél óráig. E szörnybeszédben először a tanügyi vitás kérdéseket fejtegette, aztán áttért a felekezeti szempontokra, majd nemzetiségi kérdésre és vitakozott *Zsilinszky*, *b. Prónay Dezső* és *Berzeviczy Albert* ellen; kijelentette, hogy rokonszenvvel viseltetik a magyar — mint vezér nemzet iránt, természetesen találja, hogy a magyar nyelv és irodalom kötelező tantárgy legyen a nem magyarnyelvű iskolákban s az érettségi vizsgálat is magyar nyelven tétessék, de sérelmet lát a tanárképzésben. A ház, bár a vitának már nyolczadik napja volt, bámulatos türelemmel, sőt figyelemmel hallgatta végig a rengeteg beszédet, melyre személyes kérdésben rögtön feleltek *Berzeviczy Albert*, *Dobránszky Péter* és *Herman Otto*, ki élesen megtámadta *Zayt* és beszéde egyik pontját rágalomnak, azt pedig, melyben *Kossuthot* is belekeverte — perfidiának nyilvánította. *Tisza Kálmán* is felszólt és felhasználta a neki hálás tétel kinálkozó alkalmat, köszönetet mondván *Zaynak*, ki alkalmat adott arra, hogy a ház bizonyoságot tegyen a magyar genius tü-

remességéről, mert nincs a világon parlament, mely ily beszédet oly türelmesen végig hallgatott volna. *Zay* megjegyzésére, hogy Oroszország a balti tartományokban több szabadelvűséggel jár el, mint a magyarok, a kormányelnök azt felelte, hogy nyitva áll az ut tessék kívándorolni. A *Schulverein* izgatásairól pedig megjegyzé, hogy a német nemzet politikai belátása s más államok belügyei iránti tisztelete nagyobb, hogy sem a szászok lármájának egyéb következménye lenne, mint az, hogy itthon ellenégeket szereznek maguknak.

A kormányelnök e szavait a ház megéljenzte.

Külföld.

Gorcsakoff herceg orosz államkancellár, az európai politikának hosszú időt át egyik intézője f. hó 11-én Baden Badenben 85 éves korában meghalt. A mily körülhatatlan ellensége volt az Osztrák-Magyar Birodalomnak, oly erős oszlopa és támasza volt az orosz terjeszkedési politikának. Benne a már letűnt régi korszak diplomatának egyik legkitűnőbb és egyuttal utolsó tagja hunyt el.

Görögország is egy kitűnő államférfiát **Komnuros** volt miniszterelnökét veszte el, ki márczius 9-én Athenben halt meg, hol általános gyász uralkodik s az elhunyt, államköltségen temettetett el.

A Duna-értekezlet márczius 11-én tartotta utolsó ülését a külügyminiszterium palotájában. A megállapított **ujszerződés** felolvasatván, azt minden egyéb formalitás nélkül aláírták. A szerződés úgy kezdődik és végződik mint az 1871-ki londoni s a berlini szerződés. Az új dunai szerződés 7 cikket tartalmaz, melyek az európai bizottság mandátumának 21 évi meghosszabbítására, a Bar-rére-féle indítvány elfogadására azon módosítással, hogy a Ausztria-Magyarország és Oláhország sohasem küldhet egyszerre két tagot a parti államok bizottságába; azután a kiliai ágra, az ocsakoffi ágra, a hajózási illetékre s az államoknak az alduhához fennálló viszonyára vonatkoznak. Mint hírlik, az értekezlet eredményével valamennyi hatalom meg van elégedve.

Párisban daczára a beállott hidegnek a tavaszi évad körjelenetei tünedeznek fel. Egy nagy csapat munkás gyűlt össze a rokkantak palotája előtt és néhány lázító beszéd után megtámadták a kenyér és liszt boltokat s azokat kirabolták. Ott, hol egy rakoncátlan tömeg nem az arany és ezüst kirakatokat, hanem csak a sütődéket támadja meg, ott a tömegnek éhesnek kell lennie.

Az üzlet embereinek a panasza, a be és kiviteli kimutatások már rég bebizonyították, hogy a francia vezeteten a párisi iparizletben súlyos visszaesés történt, az utolsó pénzügyminiszteri előterjesztés pedig beismerte, hogy az állam-háztartásban folyton emelkedő deficit állott be.

A nagymérvű középítkezések, melyek a vidékről nagy tömeg munkásokat csaltak be, nem folytathatók, s az éhezők serege munka és kenyér után kiállt. Az elrémult polgárság kezdi veszteni bizalmát a fennálló hatalom iránt; új állami és közszégi építkezéseket terveznek, de ez csak egy pillanatra szolgáló megnyugtató eszköz mely egyszersmind a jövő forradalom tápintézete lenni szokott.

Michel Luiza a híres kommunista nő, ki a zavargó

hogy elmaradjon onnét, hová katonai kötelessége hívta s hol büntetés várta volna, ha elmarad.

A zablás délutáni fél háromra állott be. Egy a Gel-lért hegyén elszűtött ágyú jelt adott erre nézve. Sok ezer nyi ember hemzsegett a pesti Duna-parton, mindent megkísértettek, hogy a viznek beszivárgását a városba meg-gátolják. A hatalmas elem játszott az emberek hangya szorgalmával, mintha elakarta volna hitetni, hogy megengedi magát fékezten. Voltak elég optimisták, kik azt hitték, hogy győzni fognak a víz-óriás felett.

Esti fél hétre színházba mentünk. A német színházban Rossini *Semiramisjé*t adták, legkedvesebb daljátékaim egyikét. Az első felvonás végkardala alkalmával feltűnő mozgalom volt a zenekarban észrevehető. A zenészek felugrottak ülő-helyeikből, eldobták hangszereiket. A padlat alól víz szivárgott be. A függöny legördült és mindenki igyekezett menekülni. Minthogy azonban a víz igen lassan szivárgott be, a tölönég nem volt nagy a színház terén csak imitt amott voltak tocsák láthatók.

Sajnálom, hogy elvesztém estémet és a daljátékot. De eszembe jutott, hogy a nemzeti színházban is daljáték van. *Bellini Beatrice di Tendáját* adták elő. Oda siettem nagybátyám családi páholyába. — Rajtam kívül még mások is követték e példát s a daljáték második felvonása alatt a színház zsufolásig megtelt.

Előadás után rokonaimat kocsin kísértem szállásuk felé. A váci utcában a Nádor szállodában laktam.

De a kigyó utcában oly nagy volt a víz, hogy elmaradtam tőlük s haza mentem szállásomra az öt pacsirta utcába, hol Szilágyi Pálnál, a nemzeti színház tagjánál laktam. *Bulyovszky Lila* még akkor piczinyke lányka volt.

Másnapon 16-án nyugtalanságom nem engedé, hogy hon maradjak. Ohajtottam volna tudni, nem érte-e baj rokonaimat. A színház-terén, melynek csak felső része maradt vízmentes, míg ott, hol most a bérkocsik állanak több csónakot lehetett már látni. Ezen csónakok egyikében az akkori városkapitány *Szekerényesy* parancsnokolt. Hozzá

fordultam s kértem, vienne csónakján a váci utcába a Nádor szállodáig. Legkészségesebben teljesíté kérésemet. A víz ott már oly magasan állott, hogy lehetetlen lett volna a kapun bemenni, s így felemeltek a boltok részfedelzetére s a nyitott ablakon hatoltam be nagybátyámékhöz.

Emmerling mindent megtett, hogy vendégeinek minden kitelhető kényelmet szerezzen. Mindenünk volt csak vizünk nem s így boroznunk kellett. Este felé azonban néhány akó vizre tett valahol szert, fűzésre és mosdásra. De sokkal nagyobb baj volt, kivált rám huszonöt éves ifjura nézve az, hogy ott vesztegárt kelle tartanom, meg voltam nyugtatva rokonaim helyzete felett s most szabadba kíváncsítottam. Ejjel előtt egy csónak, melyet *Vesselenyi Miklós* kormányzott, állott meg a szálloda előtt. Két hordó vizet hozott. *Vesselenyi* az ablaknál megpillantván megtrótt, miért nem segíték embereket s jóságot menteni. Szívesen ajánlkoztam s a csónakba ugrottam. Csütörtökről péntekre éjjel volt a víz állása legmagasabbban. A váci töltesen a Duna áttört. A veszély növekedett. Egész éjjel kongott a vészharang. Időről-időre a sütét éjben tompa robaj hallatszott. Ezek összemoló házak voltak. Az éj sütét volt, csak imitt amott tüntek fel egyes világos, lángoló pontok, a fákllyák melyeket a csónakászok meggyújtottak.

A városház és rózsaterén át a Lipót utcába tértünk. Egy alház tetején mintegy nyargalva, egy fajveszékő embert pillantottunk meg, ki majdnem 24 óra óta várta a segítséget. Legnagyobb kincsét pörös írományait, hóna alá szorítva tartá. Prókátor volt. Lesegítettük a padlásról, enni inni adtunk neki, zokogott sirt, mindnyájunk kezeit akarta csókolni. A Lipót utcából valamelyik közön áttértünk a molnár utcába, a házak mind a két utcában repedezve voltak, roskadoztak, de még ekkor itt egy sem dől be. Végre a szenátérre érkezünk, a református templomig. Itt nagy néptömeget találtunk, mely a templom lépcsőire menekült. Mint később értesültünk, sokat bebo-csájtottak a templom belsejébe.

Innét az orrzágoton lefelé evezünk, de már a Ká-

roly laktanyáig nem juthattunk, mivel itt a víz nagyon sekélyes volt. Kevéssel oda érkezésünk előtt az ujterén a roppant Dera ház összedől.

Visszatértünk tehát egész a hatvani utcáig innét pedig a kerepesi utra. Itt is a víz sekélyesége miatt nehezen baladtunk előre. Betértünk az öt pacsirta utcába, hol a víz nagy rombolásokat okozott. Kivéve a *Steinbach* házat — ez volt Szilágyi és az én lakásom — itt alig állott még egy ház. Hajmeresztő látványok tanui voltunk. Már itt emberi hullákat csákllyáztunk ki. Minduntalan ismétlődött azon borzasztó robaj, melyet egész éjjel hallottunk, a házak beomlása. Két ismerős család, egy *Hasenfratez* nevű vargáé és *Obdenschalek* szabóé a römök ála volt temetve. Az öt pacsirta és *Sándor* utca sarkán egy szobába, melybe *Vesselenyivel* behatoltunk, mivel ugy tetszett mintha zajt hallottunk volna, egy nőt találtunk e seccsemővel karján, másik kezében kanalat tartott, melylyel a gyereket etette, mindketten megvoltak halva, de testök még nem hült ki, miből azt következtettük, hogy csak most kellett meghalniok.

Borzasztóan meg voltunk hatva. Még *Vesselenyi* maga is, ezen vas férfin könnyezett ezen gyászos látványnál.

Még egy ideig a Rokus körül levő utcákban kovályogtunk. A pusztítások a Terézvárosi oldalon még irtozatosabbak voltak. Visszafelé evezünk egész a Szalvátor gyógyszerteráig, a sputecza sarkáig. Egyik emeletes házból kiáltást hallottunk. A ház erősen meg volt repedezve. Az ablaknál egy férfi állott, ismertem, *Arady János* ügyvéd volt, ki *Szokolay* szabómesternél lakott. Felkért, siessünk oda, és mentük meg a családot. Ezen család elég számos volt és a férjből, nejből, hat gyermekből és *Aradyból* állott. *Szokolay* néppen a szülői fájdalomak lepték volt meg.

Elképzelhetni, minő nagy fáradtságba és bajba került, mennyi óvatosságra volt szükségünk, hogy a szegény vajudó nőt az ablakból a csónakba helyezzük el. De mégis szerencsésen sikerült s a szegény nőt oly ügyesen emeltük be a csónakba, oly kényelmesen helyeztük el,

tömegnek egy részét lázító beszéd kíséretében vezette, nesztévén az elfogatási parancsnak, mely ellene kiadott, kora reggel elhagyta lakását és mint hirlík Belgi-umba menekült.

Márczius 15.

Márczius 15-ikét Baja városa polgárai e nagy nap emlékéhez méltó ünnepélyvel, hazafias lelkesedéssel és emelkedett hangulattal ülték meg. Pontban 9 órakor taraczkok durrogásai jelezték az isteni tisztelet megkezdését, mely a plébánia templomban nagy énekes misével és segédlettel tartott meg; melyen a 48-ki honvédek díszben és zászlójukkal megjelentek. A templomnak minden zugát a nagy számban megjelent polgárság foglalta el; egyházi beszéd ugyan nem tartott, de a szent mise befejeztével a bajai dalárda a „**Hazádnak rendületlenül**” Hymnuszt meghatóan énekelte el, minek megtörténtével a buzgó hazafias hívek szétesztek. Esti fél nyolcz órakor, a megállapított program szerint közvacsora volt a Leitschuk vendéglőjében mintegy 200 polgár vett részt, mert többet befogadni a helyiség nem képes, sokan a terem közepén állva ehettek csak, a nők pedig kikintén tömegesen akartak részt venni, az imént említett ok miatt nem jelenhettek meg. Mindjárt a lakoma kezdetén **Milásevics Márton** bizottsági elnök emelt szót s e nagy nap emlékére nagy hatású beszédet tartott, az emelkedett hangulatú szózatot dörgő éljenzés követte. Utánna fölkel **Olay Lajos** s a következő szép beszédet tartotta:

Mélyen tisztelt Polgártársak!

Az állam végeztelja alapján véve a szabadság.

Az állam természetes rendjét olyannak kell tekinteni, mely az egyéni jogokon nyugszik és lassanként emelkedik az összekötöttesek — személyeik és helyeik — lánczával az állami áttekintés magas csúcsára.

A természeti jog elvitázhatlan folyamánya, hogy minden ember egyenlő.

Ugyanazon jogaik és kötelességeik vannak. A mi az egyiknek természetül szabadságában áll, az meg van engedve a másiknak is, a mire az egyik a másik iránt köteles arra ez is köteles amaz iránt. Csak a szerzett jogok határozzák meg a jogkülömbözöttséget.

Daczára azonban a természeti és észjognak az 1848. év előtti időkben hazánkban a szerzett jog alapján az emberek és azok joggyakorlata között óriási különbség volt, tulajdonkép jogokat csak a nemes emberek gyakoroltak.

Az 1848-ik évi törvények azok, melyek a természeti és észjogban gyökeredző teljes jogegyenlőséget, szabadságot, Magyarország összes népeinek megadták.

Az arany betűkből álló 1848. évi törvény az, mely nemcsak a népeket szabadította fel bilincseiből, hanem közös édes anyának a magyar haza önállóságát és függetlenségét is biztosította.

Az 1848-ik évi törvény megadta a sajtó szabadságot, mely a nép-szabadság, személyes szabadság és az emberi szellem fejlődése létalapját képezi.

Midőn tehát mi hazánk újja születése 35-ik évfordulója napját méltóan ünnepeljük, azt hiszem a jelenlevők szíve érzelmeinek adok kifejezést, ha az 1848. évi törvények kereszt atyja a lángelméjű legnagyobb magyar Kossuth Lajos Magyarország kormányzójáról megemlé-

hogyan ezt alig érezte. De midőn a sip utcából a kerepesi utra érkeztünk, akkor kezdettünk csak arról gondolkozni hol szállásolhatjuk el, hogy a szülési válságon átéssék. A nemzeti színház felé evezünk. De ezen épület oly magasan fekk, hogy odáig csolnakon már el nem juthattunk. Agyi ruhákba burkolva felvittük háromemeletnyi magasságra a keskeny csigalépcsőn fel a díszterményestőterembe, hol végre biztonságba volt. Ezen teremben kétszáz mindkét nembeli személye megjelent kizárólag a nemzeti színház személyzete el volt szállásolva. Délután Szokolayné egy leánygyermekkel gazdagította fővárost, kinek később keresztapjává kértek fel szülei.

Vesselényi pénteken estefelől észrevén kimerültségemet, valamint azt is, hogy a víz mindinkább apadni kezd, nem tartotta szükségesnek, hogy tovább is kísérjem őt s vissza vitt a váci utcába. Elég sötét volt már, midőn odaérkeztem és ismét ablakon másztam be rokonaim szobájába.

A következő éjjel péntekről szombatra a víz már annyira apadt, hogy más napon reggel már csak térdig érő vízben kellett gázolnom a Nádor szállodától a koronautczáig, s midőn az úri utcába értem ezt már egész szén száraznak találtam.

De még csak ekkor lehetett látni, minő irtozatosan rombolt a dühöngő elem, a magyarutczában, a kerepesi uton, miután a víz mindenütt leapadt, döglött ebeket, lovak, szarvasmarha, sertések hulláit, sőt még emberekét is találtunk. Az utcákban a házak nagyon meggyérültek.

Két napig időztem még a festőteremben s Ráday Gedeon és Simonsics alispán megbiztak Szilágyival együtt a rend tartatása feletti örködéssel. A többi részletek a történelem keretébe tartozván, feleslegesnek tartom azokról szólni.

Kászonyi Dániel.

kezni kívánok, szívemből óhajtvá, hogy még életében egyedül vágya teljesüljön, az 1848-iki törvények érvényesülését hazánk függetlenségét és önállósága kivívása eredményét élvezhesse.

Kívánom, hogy Kossuth Lajos Magyarország kormányzója sokáig éljen!

Szünni nem akaró éljenző vette e lelkes beszédet, mely után még Latinovics Vincze és Pap József szólaltak fel, kiknek beszédjeit a föllekesült polgárok szintén éljenzéssel fogadták.

Végre **Fazekas Kristóf** a polgárság hazafiságát és áldozatkészségét jellemzően azon indítványt terjesztette elő, hogy tegyék e nevezetes napot egy hazafias jótékony-sággal összekötött adakozással emlékeztetéssel s a csángó testvéreink hazaszállítására — tehetség szerint — irjunk alá; az indítvány közhelyességgel fogadtattat, és bár egy kissé elkéssetten történt, mert ekkor már a vendégek jó része eltávozott, míg más részről a város minden köreiből már hasonló aláírások megejtettek, mégis csakhamar **30 frt 40 kr.** gyűlt össze, mely összeget lapunk tulajdonosa **Olay Lajos** Budapestre az „Egyetértés” szerkesztőségének el is küldte.

Hírek.

Erős utótétel köszöntött be a mult vasárnap a városunkba. A megelőző éjjel már meglehetősen hó esett, nap közt azonban oly nagy pehelyekben szakadt, mintha csak a karácsony küszöbén volnánk és nem a husvét ál-lana előttünk, emellett a légmérséklet is ahöz képest fokozódott s utánna fagyok álltak be több napokon át.

Nasch-Reddin persa sah, ki már több ízben meglátogatta Európát, újabb értesítések szerint ápril közepén ismét elhagyja teheráni palotáját és Tebrizen át Pétervárra utaz, honnan Berlinek át Amsterdámba, Páris és Londonba folytatja utazását. Bécsbe július közepe táján érkezik, honnan Olaszországon és Konstantinápolyon át ismét országába visszatér.

Hamernyik János váci öngyilkos, kiről a mult lapunkban meg emlékeztünk s a kiről az a hír járta be a lapokat, hogy azért lett öngyilkossá, mert attól félt, hogy nagy vagyona daczára inségben fog meghalni: számos nemeslelkű hagyomány mellett a magyar tudományos Akademiáról is megemlékezett, a mennyiben ennek *15 darab első hazai takarékpénztári részvényt*, mintegy 70.000 frt értékét hagyományozott. A váci szolgabíró e részvényeket az özvegytől bíról letétbe helyezést végett már át is vette.

Egy érdekes vendég. Doktor Lépi József még 1875-ben a szerb-török háború alkalmával mint tábori orvos török szolgálatba lépett s a háború lezajlása után, az ezreddel Erzerumba helyeztetett át, hol az óta meg is maradt; jelenleg Baján van rokonai látogatása végett, kik valamint hajdani iskola társai és ismerősei örömmel üdvözlök.

Bácsmezei női kézmű iparkiallítás Zomborban.

A zombori magyar nőegyletnek f. évi február hó 4-én megtartott közgyűlésén azon indítványom, hogy a nyár folytában az egylet Bács-Bodrogh megyére kiterjedő női kézműipar kiállítását rendez, egyhangulag és lelkesedéssel elfogadtatván, a közhasznú terv kivételével az egylet választmánya lett megbizva. A választmány m. hó 26-án e tárgyban ülést tartván, a kiállításra vonatkozólag a következőket hozza a nagyérdemű Bács-Bodrogh megyei közönség becses tudomására:

1. E női kézmű iparkiallítás célja a női kézműipar minden néven nevezendő ágát, a legigénytelenebb harisnyakötéstől a legművészebb hímzésig, a varrás, fonás, szövés, lombfűrészelés, forgácsmunka, faragványok stb. stb. legesekélyebb productumától a legművészebb renek tárgyig — felölelvén: Bács-Bodrogh megye területén a női kézműipar mai fejlettségi állapotáról tanulságos tájékoztatást nyújtani: ezélba vett eredménye pedig ez uton az egyes ágakban elért sikert közkincsésé tenni, a mennyiben a kiállított mű mintaként fog hatni, tájékoztatást nyújtva és izlést nemestve a szemlélőben, a más ágakban esetleg jelentkező hiányok vagy hátramaradottság pedig közmegebeszélés és nyilvános megbirálás tárgyát képezvén, könnyen és gyorsan lesznek orvosolhatók. Végre minthogy sokan kézi munkájukból tartják fenn magukat, mindenkinek tér nyílik ügyességét bemutatni, munkássága árát köztudomásra hozni: így a női kézműipar terén a kereslet helyes tájékoztatást nyer, a kínálat pedig e kiállításon kellő tájékoztatást fog nyújtani, más szóval kinek valami női kézimunkára szüksége van, tudni fogja ki hol, hogyan és mennyiért fogja azt neki elkészíteni.

2. Kiállító lehet minden rendű és rangú e megye területén lakó vagy annak képeséhez tartozó egyén vagy testület, ki valamely női kézimunkát készített vagy tulajdonaként bír, mely alkalmas arra, hogy tájékoztatást nyújtson megyei kézműiparunk bármely ágának mai állapotáról. Hogy a kiállításra szánt munkálkodás megyénk minden városában és községében egyöntetűleg folyjon és a kész munkák minden helyről egyszerre beküldhetők legyenek, mi ugy a rendezés mint a postai költségek tekintetéből óhajtvandó: megyénk minden községében egy-egy lelkes honleány fog felkérni, hogy saját községében az egész mozgalomnak központja, vezére, apostola legyen. Főképp arra kell törekedni, hogy azokon kívül, kik a női kéziművekkel nemes passzióból foglalkoznak, a népalsóbb osztályai és mindazok kik a női kézműipar tekintetében a kínálatot képviselik, a munkakeresők, vagyis a kézimunkájokból élők, nyereszenek meg a kiállítás eszméje pártolásának.

3. A kiállítandó tárgyak minőségére nézve megjegyeztetik, hogy a kiállítás nem érhető el célját, ha azon csak absolut becsű műrekek szerepelnének, mert köz tapasztalás az, hogy azon kiállítások, melyeken csak exotikus tárgyak lettek bemutatva, csekély eredményűek:

azért mint már fent megjegyeztetett, e kiállításon a kezdetleges női kézműtől, az egyszerűtől a legtekélyesebb műrekekig minden női kézimunka helyet talál; és mert épen a fejlődési és fejlettségi fokozat lehető feltüntetése által érhető el az okulás; épen azért nemcsak új hanem régebben készült művek beküldése is kéretik, csakhogy ezeknél az év is megjelentelendő, mikor készült.

4. A kiállítás ideje 1883. szeptember 2-ától vagyis az ünnepélyes megnyitástól — 1883. szeptember hó 16-áig vagyis az ünnepélyes bezárásig tart. A kiállítandó művek legkésőbb augusztus hó 21-én franco postára teendőek és „Esztergamy Borbála nőegyleti elnök Zombor Bácsmezeje” cím alatt kellően és gondosan becsomagolva beküldendők — hogy kellőleg elrendezhetők legyenek: a zombori kiállító ugyanoda augusztus 25-én fogják munkáikat beküldeni. A kiállításon elfoglalható hely minden kiállítónak díjtalanul áll rendelkezésére.

5. Minden kiállítandó tárgyra egy czédula tüzendő rá, mely a műre vonatkozó következő adatokat tartalmazza: A kiállító neve; tartózkodási helye, mikor készült a mű; mennyi az értéke; eladó e vagy nem, és ha igen, mennyiért; esetleges észrevételek a mű készitési módjára vonatkozólag. Ez utóbbi pont csak akkor szükséges, ha valami gyakorlati mestertől van szó, mely talán még eddig nem ismeretes; vagy ha bármely irányban valami észrevétel szükséges, akár az anyagot akár a kivitelét illetőleg.

6. A kiválóbb munkák a szokásos jutalmakkal fognak a megválasztandó jury által a bezáró ünnepélyen kintüntetni.

7. A kiállítás helye a zombori városház nagyterme, esetleg a megye palotájának díszterme, ha a megyei régi épület átalakitása akkora be lesz fejezve.

8. A kiállítás költségek fedezésére szolgálni fog, a husz krajczárnyi csekély belépti díj — és a kiállítás végén a nőegylet által rendezett sorsjáték jövedelme, melyre egy-egy sorsjegy ára 10 kr., az esetleg fennmaradó tiszta jövedelem jótékony czélokra fog fordítatni.

9. A kiállítás végrehajtó bizottsága: Sándor Lujza főispánné ő méltóságának védnöklete alatt, a zombori jótékony magyar nőegylet elnöke Esztergamy Borbála ő nagysága, a nőegyleti választmány és az alulirt egyleti titkár, kihez minden a kiállításra vonatkozó megkeresés, tudakozódás és értesítés intézendő.

Zombor, 1883. évi márczius hó 1-én.

Dr. Margalits Ede,

kiállítás titkár.

Szerkesztői üzenetek.

K Gy urnak Budapestben. A küldött czikk lapunknak sem elveivel, sem feladatával ellentétben nincsen, de discretionális okok miatt nem közölhető.

S urnak helyben. A czikk tértáhiány miatt csak a jövő számban közölhető.

Beküldetett.

A megküldött könyv

nem nagy szolgálatokat tett, mert nemcsak én, a ki már teljesen reménytelen valék, hanem számos ismerősöm is a benne foglalt tanácsoknak köszönhetik egészségük helyre állítását. — Ezeket írja egy szerencsésen kiépült a „Dr. Airy gyógymódjáról.” E 416 lapra terjedő kitűnő munkában nem csak a betegségek leírása foglaltatik, hanem egyszerűen oly gyógyszerek is vannak felsorolva, melyek tényleg jónak bizonyultak, úgy hogy a beteg a felesleges kiadásoktól mentve van. Egyik szenvedőnek sem kellene tehát elmulasztani e könyv megszerzését, mely Richter kiadó-intézetben Lipcsében jelent meg. E könyv 75 kr. beküldése mellett **Görtschek K.** egyetemi könyvtáros által (Bécs, I. István-tér 6. sz.) kívánatra bérmentve küldetik meg.

Laptulajdonos

Olay Lajos.

Felelős szerkesztő

Heggyessy Kálmán.

91. sz.
tk. 1883.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNYI KIVONAT.

A bajai kir. jbiróság, mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy **Pestalits József** vaskuti lakos végrehajtónak **Sibalin Márton** garai lakos végrehajtást szendő elleni 80 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a bajai kir. jbiróság területén lévő Garán fekvő a garai 1333. számú tjkvben **Sibalin Márton** nevén álló 158 b. hrzi számú házhely és házra 500 frt kikiáltási árban és az ugyanazon tjkvben 995. a. hrzi szám al. előforduló 530 □ ölnyi területi szőlőre 150 frt kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1883. évi május hó 16-ik napján d. u. 3 órakor Garán a községházánál** megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alúl is eladatni fognak.

Árverezni szándékoztok tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. al. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében, a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervéeyt átszolgáltatni.

A kir. jbiróság mint tkvi. hatóság.

Baján, 1883. január 20-án.

Ráoz József,

kir. jbiró.

az egyedüli hetenként megjelenő szépirodalmi és divatlap; minden száma párisi divatképekkel és értékes melékletekkel jelen meg. Előfizetési ára évnegyedre 3 ft. fél-évre 6 ft. egész évre 12 ft. Előfizethető bármely hónap elejétől kezdve. Szerkesztő és kiadó Milassin Vilmos, kinél ezenkívül megrendelhető a

„SZÉPIRODALMI CSARNOK“

regény-folyóirat mindkét folyama; mindkettő hetenként jelent meg négy ives füzetekben s bérmentve küldetik meg.

A „Szépirodalmi Csarnok“ rendes folyama a világ-iradalom legújabb regényeit közli kezdve az 1883. évet Richebourg Emilének világhírű legújabb nagy regényével: „A balsors gyermeke“-vel s utána más hason szép új regényekkel. Előfizetési ára egész évre 52 füzetre (a pénz egyszerre beküldésével) 9 ft — félévre, 26 füzetre 5 ft, — évnegyedre 13 füzetre 2 ft 50 kr.

A „Szépirodalmi Csarnok“ rendkívüli folyama legnagyobb részben classicus regényeket közöl, kezdve az új évet Montepin Xavérnek az egész művelt világ figyelmét felkeltő gyönyörű regényével: „A rejtélyek háza“ cíművel. Előfizetési ára egész évre 52 füzetre 8 ft, — félévre, 26 füzetre 4 ft, — évnegyedre 13 füzetre 2 ft.

A „Hölgyek Lapja“ egész éves, vagy egész évre kötelezett előfizetői a két regényesarnokot kedvezményáron kapják; ugyanis a rendes folyamot egész évre 7 ft; — félévre 3 ft 50 kr; — évnegyedre 1 ft 75 kr; — egy óra 60 kr-ért; a rendkívüli folyamot pedig egész évre 6 ft; — félévre 3 ft; — évnegyedre 1 ft 50 kr; — egy óra pedig 50 kr-ért.

A VILÁG LEGOLCSÓBB ÉS LEGÉRDEKESEBB regényei szerfölött lasszállított áron

Mindenki által s így azok által is megrendelhetők, kik nem előfizetőink.

I. csoport: Legolcsóbb regények:

— 70% árszállítással. — Bolti ára Most

regény	kötet	frt.	kr.
1. A legújabb botrány Stretontól	3	3	1
2. Egy rozsz asszony Badréttől	1	1	20
3. Renée kisasszony egybekötve	3	2	40
4. Montretout grófnő Tissottól	2	1	60
5. Az abbé Jaimetól	2	1	60
6. A gonosz fiú Jaimetól	3	3	1
7. Huggard Józsa leánya Braddon	2	2	50
8. Lethrington Lord	2	2	50
9. A szörnyeteg Mórtiertől	2	2	50
10. A titokteljes nő Racottól	2	2	70
11. A Mauréze-család Crevilletől	1	1	40
12. A Marignan-örökség Saumiéretől	1	1	40

A ki ezen tizenkét kitűnő szép regényt együtt rendel meg a fenti 22 kötet 20 ft. 80 kr. bolti ár helyett 5 ft. 50 kr-ért kapja.

II. csoport: Montepin Xavér regényei:

— 50% árszállítással. — Bolti ára Most

regény	kötet	frt.	kr.
1. Szerelm 5 fensége	9	7	20
2. A creolnő leányai	8	6	40
3. A rochevillei büntény	4	3	20
4. A 13-dik számú bérkocsis	7	5	60
5. Az örültek orvosa	8	6	40

A ki ezen világhírű szép öt regényt együtt rendel meg, a fenti 36 kötetet 28 ft. 80 kr. bolti ár helyett 11 ft-ért kapja.

III. csoport: A világ legnagyobb regénye: a Rocambole.
(Mindegyik mű önálló regény.)

— 60% árszállítással. — Bolti ára Most

regény	kötet	frt.	kr.
1. Rocambole ifjúsága Ponsontól	11	11	4
2. Rocambole hőstettei	10	10	4
3. Rocambole visszatérése	9	9	3
4. Rocambole végkioldalma	7	7	2

Mindegyik mű önálló, külön regény. s csak annyiban függnek össze hogy mindegyikbe „Rocambole“ a főszemély, külön-külön életregény intőzője.

A ki ezen négy világhírű regényt együtt rendel meg, a fenti 37 kötetet 37 ft. bolti ár helyett 12 ft-ért kapja.

IV. csoport: Id. Dumas Sándor regényei:

— 09% árszállítással. — Bolti ára Most

regény	kötet	frt.	kr.
1. A párisi Mohikánok	17	23	40
2. Gróf Monte Christo	12	12	3
3. Margit királyné	6	6	1
4. Monsoreau hölgy	8	8	2
5. Negyvenötök	8	8	2

A ki ezen öt classicus regényt együtt rendel meg, a fenti 51 kötetet 57 ft 40 kr. bolti ár helyett 14 ft-ért kapja.

V. csoport: Gaboriau Emil bunvádi regényei:

— 50% árszállítással. — Bolti ára Most

regény	kötet	frt.	kr.
1. III. Napoleon bünei (A bukfenéz)	9	9	5
2. Lecocq úr	6	6	40
3. Lecocq Orcaiváiban	3	3	1

A ki ezen három izgalmas bunvádi s történeti nagy regényt együtt rendel meg, a fenti 18 kötetet 18 ft 40 kr. bolti ár helyett 8 ft 50 kr-ért kapja

VI. csoport: Kock Pál regényei:

— 50% árszállítással. — Bolti ár Most

regény	kötet	frt.	kr.
1. Az asszonyok, bor és a játék	1	1	40
2. A kis bizományos	1	1	20
3. Taquinet a púpos	2	1	60
4. A bolti leányok	4	3	20
5. Egy férj ki nejt keresi	2	1	60
6. Egy férj, a kivel tréfát űznek	2	1	60
7. A szerelmesek útja	2	1	60
8. A milliomos	4	3	20
9. A rém-es	4	3	20
10. Blaguiskof báróné	2	1	60
11. Az anyajegy	2	1	60

A ki ezen 26 kötetet együtt rendel meg, e 26 kötetet 21 ft 80 kr. helyett 9 ft-ért kapja.

VII. csoport: Világhírű írók regényei:

— 60% árszállítással. — Bolti ára Most

regény	kötet	frt.	kr.
1. Hugó V. A nyomorultak	12	12	5
2. „Egy halálra ítélt utolsó napja	1	—	80
3. Cherbuliztól Noirel József	2	2	1
4. Montépiától A vörös boszorkány	5	5	2
5. „A grófnő titka	5	5	2
6. Féval Páltól A púpos	6	6	4
7. „Az ötök	5	5	2
8. Boisgobeytől A Carbonárik (Piros rózsza lovagjai)	6	6	2
9. „Maugars gróf leánya	6	6	2
10. Zola E. Mouret abbé vétké	3	2	40

(E regény nem nőknek való)

11. Brot Alfonzról Rémes éjék	5	4	—	2	50
12. „Az emir leánya	2	1	—	60	1
13. Ponsontól A vadászó kutyája	3	3	—	1	20
14. „Kastély és hámor	2	2	—	1	—

Aki ezen csoportbeli tizenegy regényt együtt rendel meg, a fenti 63 kötetet 60 ft 80 kr. bolti ár helyett 24 ft-ért kapja.

VIII. csoport: kisebb regények különböző szerzőktől.
— 40% árszállítással. — Bolti ára Most

regény	kötet	frt.	kr.
1. Richebourg E. Öld meg a nőt	3	2	40
2. Lermia Gytól A bűnös nő	2	1	60
3. Feuillet Octave Egy párisi nő története	1	—	80
4. Wilsontól Regina	2	1	60
5. „Az esküdtzék itélete	2	1	60
6. Enault L. II. Napoleon (A reichstadi hercege)	1	1	30
7. Pierce E-től Szívek harcza	3	3	—
8. Dobsa L-től Lidia eredeti regény	1	1	20
9. Csukássy J. Elveszett koronák	1	1	40
10. Nagyváthy K. Krisztina	2	2	—
11. Kempen Gyula és Riza eredeti Beszélyei	2	2	—

A ki ezen tizenegy regényt együtt rendel meg, a fenti 20 kötetet 18 ft 80 kr. bolti ár helyett 7 ft-ért kapja.

IX. csoport: A „Szépirodalmi Csarnok“ 1882-ik évi rendes folyama a következő legújabb világhírű regényekkel:

1. Pénz 5 felsegő Montepin	7	kötet
2. Az arany dísznő Boisgobeytől	5	„
3. A Millió Clarietie Gyalától	3	„
4. A vak gróf Enault Lajostól	3	„

E négy világhírű regény a „Szépirodalmi csarnok“ 1882 ik évi rendes folyamában jelent meg 52 füzetben s e négy regény csak együtt rendelhető meg; az egész 52 füzet ára 9 ft. A „Hölgyek Lapja“ előfizetői pedig 7 ft rendkívüli kedvezményáron kapják.

X. csoport: A „Szépirodalmi Csarnok 1882. évi rendkívüli folyama a következő classicus regényekkel: Sue Jenő világhírű regénygyűjteménye: „A hét főnök“ mely a következő hét külön regényt tartalmazza:

1. Egy herceg (A kevélység)	5	kötet
2. Bastien Frigyes (Az irigység)	3	„
3. A pokol tüze (A harag)	2	„
4. Madelaine (Az érzékség)	2	„
5. Mihály rokon (A restség)	1	„
6. A milliomosok (A fővénység)	2	„
7. Gasterini orvos (A torkosság)	2	„

E világhírű regénygyűjtemény a „Szépirodalmi Csarnok“ 1882-ik évi rendkívüli folyamában jelent meg, s e hét regény csak együtt rendelhető meg 7 ft-ért. A „Hölgyek Lapja“ előfizetői 5 ft 50 kr. kedvezményáron kapják.

Az ezen I. II., III., IV., V., VI., VII., VIII., IX. és X. csoportbeli összes regények, összesen tehát 308 kötetből álló regény együtt és egyszerre rendelve meg, 291 ft 80 kr. bolti ár helyett 85 ft-ért kaphatók. — A ki 95 ft-ot küld be az ezen 308 kötetben kívül még 36 kötet egészen új regényt is fog még kapni, vagyis az 1883. évi mindkét csarnok egész évi 104 füzetét.

XI. Harminczkét író és költő (a „Hölgyek Lapja“ munkatársai) nagy arcképeit tartalmazó fényes nagy műlapunk 5 ft bolti ár helyett most egy forintért rendelhető meg. (Csomagolási díj és feladó vevény bélyege külön meg 11 kr.)

Továbbá a „magyar nők arcképcsarnoka“ első műlap 32 levelezőnők nagy arcképeivel szintén ugyanolyan áron rendelhető meg.

Budapest, 1883. **MILASSIN VILMOS,** szerkesztő-kiadó.

1881 -ik évben 295.000 palack, 1882 ik évben 550.000 palack lett elszállítva.

A mohai ÁGNES-forrás

hazánk egyik legszépségsavdúsabb

savanyuvize

kitűnő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajaiban. Általában a víz mind azon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.

Borral használva már is kiterjedt kedveltségnek örvend.
Fris töltésben mindenkor kapható

ÉDESKÜTYÜL.

m. k. udvari szállítónál Budapesten, Erzsébet téren.

Ugyszintén minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.
Michitsch István, Drescher Gyula, Spitzer Ignácz, Klenantz és Babócs, Krsztanits
Hariton és Lerner Antal uraknál Baján.

1881 -ik évben 295.000 palack, 1882 ik évben 550.000 palack lett elszállítva.

Hirdetmény.

A bajai takarékpénztár részéről ezennel közhírré tétetik: hogy minden hazai pénzügyintézetnél betétként gyümölcsözés végett elhelyezett összegek kamatjövödelme után, a f. é. februárhó 1-ső napján életbe lépett törvény értelmében a magas királyi kincstárnak 10% fizetendő.

Minek folytán a bajai takarékpénztárnál pénzeiket elhelyezett t. cz. felek figyelmeztetnek, hogy ezen kir. kincstári illetéket az intézet maga fizetvén, az eddig 5%-al kamatoztatott betételek után 4 1/2 %-töli fog számítani.

Baján, 1883. márcziushó 8-án.

A bajai takarékpénztár igazgatósága.